

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK V

DUNAJ, V TOREK, 1. VIII. 1950

ŠTEV. 56 (329)

Poslušajte radio Ljubljana

ki oddaja za Koroško:

prihodnjo nedeljo, dne 6. avgusta ob 20. uri reportaža iz počitniške kolonije koroških otrok v Tolminu.

Močan odmev jugoslovanskega kongresa za obrambo miru po svetu

Beograjski kongres Narodnega komiteja Jugoslavije za obrambo miru je vzbudil po svetu veliko pozornost. V preteklih dneh je svetovni tisk o njem mnogo pisal. V raznih svetovnih listih so poročili o kongresu in resoluciji odmerjeni prostori na prvih straneh z močno poudarjenimi naslovi. To pomeni, da je glas Jugoslavije hkrati glas milijonov ljudi v svetu, ki odklanjajo vsako vojno bodisi imperialističnih držav ali informbirojevsko politiko nasilja. Le skrajna desnica in informbirojevski agitacijski aparat sta stališče Jugoslavije napadla.

Ogromne množice v svetu pa si žele mir in pozdravljajo vsako iskreno besedo o miru. Milijonske množice hočejo v miru delati in živeti, zato odklanjajo vojno in prekupčevanje z malimi državami ter pošiljanje malih držav v smrt za interese velikih. Kongres, ki je odločno spregovoril besedo proti delitvi interesnih področij med velikimi, ki ne more biti politika miru, in odkrito besedo za mir, ki je nedeljiv, je vzbudil veliko zanimanje v svetu.

Londonški „Times“ piše: Djilas je spet potrdil jugoslovansko miroljubnost do svojih sosedov. List je komentiral del govora o obtožbi, da želi Jugoslavija razdeliti Albanijo in piše: „Djilas je dejal, da so to bajke, ki služijo hegemonističnim silam, kot izgovor, da zaščitijo to majhno državo.“

Posebno sta poudarjali agenciji United Press in Associated Press besede Djilasa, da želijo jugoslovanski narodi živeti v miru in sodelovati z vsemi narodi na svetu. Tudi skoraj vsi rimski listi so vidno objavili poročila z beograjskega kongresa. Prav tako pa je „Frankfurter Rundschau“ s podčrtanim naslovom sporočila svojim bralcem, da stremi Jugoslavija za tem, da bi se odstranili vsi nesporazumi z vzhodnoevropskimi državami in da jugoslovanski kongres hkrati poziva predstavnike organizacij za mir in vidne kulturne in javne delavce, naj gredo v Jugoslavijo ter tako ugotovijo resnično stanje.

Velik del svetovnega tiska prizna-

va prizadevanja Jugoslavije za mir. Medtem pa informbirojevska glasila pačijo izjave, dane na kongresu, in si izmišljajo neke koncentracije jugoslovanske vojske proti Bolgariji, Madžarski in Romuniji. Tako pisane poleg mnogih drugih napadov na Jugoslavijo kaže le, da je to le nadaljevanje pritiska na Jugoslavijo in del nenačelne in protimirosljubne politike.

Iskrenega glasu Jugoslavije ni mogoče zadušiti. Milijoni demokra-

tičnih ljudi v svetu odobravajo jugoslovanski poziv na mir. Da je kongres našel tak odmev med demokratično javnostjo, je posebno važno zaradi tega, ker je Jugoslavija pokazala, kakšna je pravilna pot do miru. Ne delite sveta v interesna področja niti lažno govoričenje o miru, ki je v resnici rozljanje z orožjem, temveč spoštovanje neodvisnosti vsake države in sodelovanje po načelu enakopravnosti, to je pot, ki odvrta vojno nevarnost.

Dobri odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo in kaj jih moti

Avstrijski listi poročajo, da se je napetost na jugoslovanski meji bistveno zrahljala ter da so se odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo znatno normalizirali. Računajo, da se bodo za obmejno prebivalstvo in turiste še do danes zaprte meje odprle. Politiški in propagandni uradi razvijajo že zelo živahno agitacijsko delavnost. Tudi na kulturnem področju da se je pričela živahna izmenjava, kakor so športni stiki naravnost prijateljski.

Brez dvoma je tak razvoj, ki ga nekateri znaki že kažejo, kakor obisk jugoslovanske opere v Gradcu in Celovcu, gostovanje dunajskih filharmonistov v Jugoslaviji, športne tekme Jugoslovancev v Avstriji in obratno, medsebojni gospodarski odnosi in zadnja razstava jugoslovanskih gospodarskih podjetij v Beljaku, za pozdraviti in je želeli le še poglobljenih stikov, kar more le koristiti obema narodoma.

Toda pri nas na Koroškem, na ozemlju, ki ga naseljuje pretežno del slovensko govorečega prebivalstva, se dogaja nekaj, kar nikakor ne more poštepeševati poglobljanja dobrih odnosov s sosedno državo. Šovinistični krogi iz Celovca, okoli „Landmannschaft“, krvnika Maier-Kaibitscha in SA-Standartenführerja dr. Hansa Steinacherja in mnogih drugih „prijateljev“ Slovencev in Jugoslovancev sploh, izrabljajo vsako priložnost za razpihanje nacionalne

mržnje, posebno ob proslavah plebiscita, ki so ga slovenskemu ljudstvu na Koroškem, dolga desetletja opanega vsakih političnih in gospodarskih pravic, vsilili.

Tem ljudem, prvim priganjačem hitlerjanstva in njegovega nasilja po naših vaseh, je vsled tolerance in klaverne denacifikacije avstrijske oblasti spet zrastel greben in hočejo letos, trideset let po plebiscitu, spet ponoviti igro narodne nestrpnosti in sovraštva.

Vse plebiscitno ozemlje in še obrobne kraje hočejo zastrupiti z ozračjem razpaljenih nacionalnih strasti iz plebiscitne dobe, kjer nikakor ne more izostati žaljenje najsvetejših čustev slovenskega ljudstva na Koroškem in vseh jugoslovanskih narodov sploh. Za Slovence so plebiscitne proslave s šovinistično napadalnimi govori, z nacionalno pesmijo, z izmaligenjem slovenskih narodnih nož in običajev, prebridka ironija.

Stalno beremo v celovškem šovinističnem časopisju priprave na plebiscitne proslave, organizirane od „Kärntner Landsmannschaft“. Vabijo na Abstimmungsgedenkfeier, Abstimmungstreffen in zadnje čase na Abstimmungsausstellung. Tudi 14. celovška razstava za obrt, trgovino, industrijo, kmetijstvo in tujski promet od 10. do 20. avgusta t. l. bo deloma namenjena plebiscitnemu jubileju, čeprav bo to mednarodna razstava in bi gotovo nikomur ne škodovalo, najmanj pa avstrijskemu gospodarstvu, če bi te razstave ne kvarili s stvarmi, ki nikakor ne pospešujejo prijateljskih odnosov med sosednimi državami. Abstimmungsausstellung bo seveda tudi v Velikovec in sicer od 16. do 18. septembra t. l. združena z Abwehrkämpfertreffen.

Pričakujemo, da bodo na teh razstavah, ki jih delajo pod pretvezo gospodarskih razstav, razstavili tudi od Volkswehra razdejane slovenske kulturne prostore, razmetane knjige in pepel požganih knjig, naše kulturne dobrine, divjaštvo v župniščih in tudi cerkvah ter pri vidnih Slovencih in ves križev pot slovenskega ljudstva na Koroškem od „zmage v nemški noči“ do zloma fašizma in vse do danes.

Tako ponovno odpiranje ran in žaljenje čustva slovenskega ljudstva na Koroškem nikakor ne more služiti poglobitvi dobrih odnosov med obema sosednima državama.

Ali bo prišlo do delitve Belgije?

Položaj v Belgiji se je v zadnjih dneh tako zaostril, da govorijo že o možnostih delitve dežele. V primeru, da bi kralj Leopold ne hotel odstopiti, imajo v načrtu ustanovitev začasnega „valonskega direktorija“ in prinašajo predvsem socialistični listi poročila o nameravanem sklicanju tako imenovanih „generalnih držav Valonije“, to je zbor zastopnikov vseh strank Valonije, ki stremijo za odcepitvijo Valonije od Belgije.

Stavkovno in sabotažno gibanje se je razširilo tudi na flamsko pokrajino in prihajajo poročila o sabotažnih akcijah že iz vse dežele. Posebno pa se je položaj zaostril v večjih mestih, predvsem v prestolnici Belgije Bruslju in v središču odpora proti kralju, v Lüttich-u, kjer je

ukinjeno že vse gospodarsko življenje. Trgovci smejo prodajati samo dve uri dnevno, da preskrbijo prebivalstvo, promet pa je v celoti ukinjen. Mesto nudi sliko vojaškega tabora, kajti policija in vojaštvo sta zasedla vse mostove in večje ceste, po ulicah pa straži žandarmerija na konjih in oklopna vozila.

Kljub številnim stražam pa dnevno prihajajo poročila o razdrtih progah in mostovih, o poškodovanju telefonskih in telegrafskih zvez, kakor tudi o spopadih stavkajočih z vojaštvom ter s policijo. Da bi vlada zagotovila red in mir, je iz Nemčije odpoklicala že tri bataljone vojaščin, namerava pa odpoklicati še nadaljnje čete, ki naj bi v domovini vzdrževale red.

Sovjetski zastopnik se je povrnil v Varnostni svet

Kakor znano, se sovjetski zastopnik Malik že sedem mesecev ni več udeleževal sej Varnostnega sveta, ker je leta odklonil sprejem zastopnika LR Kitajske v OZN. Dne 27. julija pa je sporočil generalnemu sekretarju OZN Trygve Lie-u, da hoče spet sodelovati in bo, kakor določajo pravila, za mesec avgust prevzel predsedstvo. — Svetovna javnost pripisuje temu dejstvu veliko važnost, zapadni krogi pa hočejo šele videti, kakšen namen ima ta vrnitev Sovjetske zveze v Varnostni svet.

V Koreji brez posebnih dogodkov

Po zadnjih poročilih iz Koreje se položaj na bojiščih ni dosti kaj spremenil. Severnokorejske oborožene sile se še vedno pripravljajo na večje akcije, medtem pa ameriško letalstvo nadaljuje z zračnimi napadi na prometna središča Severne Koreje in po Severokorejskih zasedenega ozemlja Južne Koreje. V Severni Koreji so oblasti pričele akcijo za zbiranje sredstev za nabavo novih tankov in drugih oklopnih vozil in je prebivalstvo ta poziv sprejelo z velikim razumevanjem. V ZDA in drugih državah, ki so se izrekle za resolucijo OZN o pomoči Južni Koreji, pa je na dnevnem redu oboroževanje in vpoklic novega vojaštva.

Francija hoče povečati svojo vojno proizvodnjo

Francoski obrambni minister Jules Moch je izjavil v zbornici, da bo morala Francija v primeru vojne povečati tudi svojo žandarmerijo in nacionalno gardo, da bo tako lahko nastopila proti padalcem in peti koloni. Po izjavah obrambnega ministra je francoska obrambna politika osnovana na naslednjih načelih: Francija ne more misliti na to, da bi ostala nevtralna, nikakor pa se ne bo udeležila kakršne koli napadalne vojne, Francija se sama ne more braniti in bo zato iskala svojo varnost v kolektivni varnosti. Francoska oboroževalna industrija pa bo morala od poizkusne proizvodnje preiti k masovni proizvodnji. Prvo vprašanje pa bo moralo biti podaljšanje vojaške obveznosti.

Proti sabotazam v nujorskem pristanišču

Pristaniška uprava v New Yorku je sporočila, da bo uvedla stroge ukrepe, da pristanišče obvaruje pred sabotazami. V ta namen bodo posebno strogo pregledovali ladje, ki priplujejo iz Sovjetske zveze in njenih satelitskih držav vzhodne Evrope.

Grški partizani se pripravljajo na nove akcije

Grški komunisti, ki so se kot gostje udeležili kongresa enotne socialistične stranke Nemčije v Berlinu, so izjavili, da se tako imenovana „Svobodna Grčija“ pripravlja na novo vojaško akcijo. Po teh poročilih so zbrali v ta namen ostanke partizanske armade generala Markosa in šteje nova partizanska armada okoli 20.000 mož.

Prvi koroški partizanski tabor v Kotljah

V Kotljah, vasi pod Urško goro, na osvobojenem ozemlju Slovenske Koroške, ožji domovini našega ljudskega pisatelja Lovrota Kuharja — Prežihovega Voranca, je bila v nedeljo 23. julija t. l. veličastna manifestacija bratstva in povezave svobodnih Slovencev s koroškimi Slovenci. Več tisoč ljudi, predvsem koroških borcev iz obeh svetovnih vojn, se je zbralo na prvem taboru koroških partizanov.

Okrajne štafete so prinesle partizanskemu taboru pozdrave delovnih kolektivov in množičnih organizacij iz Mežiške in Dravske doline. Nato je spregovoril pomočnik ministra za prosveto Ledinek Miloš.

Tovariš Ledinek je govoril o razvoju partizanskega gibanja v Sloveniji in posebno na Koroškem. Širjenje narodnoosvobodilnega gibanja ni moglo zaustaviti največje okupatorjevo nasilje, niso ga mogle zaustaviti žične ovire, Karavanke in Drava. Drava, ovira, na katero so se fašisti toliko zanašali, je padla, vendar ne v frontalnem napadu, ampak jo je porušilo ljudstvo, ki prebiva sevarno od nje.

Nato je tov. Ledinek govoril o polvojnih naporih jugoslovanskega državne vodstva za pravično rešitev koroškega vprašanja in je nadaljeval: Naša pot je jasna. Izpovedali so jo nešteto naša državni in politični voditelji. Smo za mednarodno kulturno, gospodarsko, politično sodelovanje z vsako državo na temelju popolne enakopravnosti.

Z našo neposredno severno sosedo se po vseh znakih sodeč to sodelovanje ugodno razvija. Naše delovno ljudstvo tako sodelovanje pozdravlja. Iskrenost sodelovanja pa je v tem, da ne ostane le pri besedah, marveč da se besede spremene v dejanja pri naši sosedbi v odnosu do našega slovenskega življa na Koroškem.

Kakor je bila naša borba iskrena in nesebična, kakor je naše delo na izgradnji socializma v domovini iskreno, kakor je naše mednarodno sodelovanje pošteno, iskreno, dosledno a nepopustljivo, tako naj bo tudi našemu narodu na Koroškem po vsej pravici dana možnost, da se na prejšnji tradicije naše narodnoosvobodilne borbe, tradicije širokega sodelovanja z vsemi naprednimi silami dežele na temelju enakopravnosti enega in drugega naroda. Za krivice, ki se gode našemu narodu na Koroškem, ne odgovarja le posameznik, ki te krivice hote ali po naročilu dela, marveč je za to odgovoren ves napredni del avstrijskega naroda.

Našim otrokom na Koroškem so obljubljali dvojezične šole! Ali je morda kriv posameznik, da se ta osnovna in kulturna zahteva in pravica naše dece na slovenskem Koroškem ne izvaja? Pričakujemo, da ne bo ostalo na volji posameznega učitelja na šolah, kako se poučuje naša mladina, marveč da je to stvar vseh naprednih in iskrenih ljudi avstrijskega naroda.

Škoda samo, da se vsled tehničnih težkoč veličastnega dneva ni moglo udeležiti več bivših borcev iz zamejske Koroške. Koroške partizane je zastopal tovariš Pružnik Karl — Gašper, predsednik Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, ki se je sestel in tovariško stisnil roko mnogim bivšim soborcem iz leta 1942, 1943, 1944 na Peci, Beli in Svinški planini. Svidenje je bilo pristrčno, srečal je tudi take, ki so bili na Svinški planini težko ranjeni ter za njihovo usodo niso vedeli in so jih šteli že za mrtve, pa so še užili smrti. Mnogi partizani, ki so bili ranjeni, se s spoštovanjem, z hvaležnostjo in ljubeznijo spominjajo iskrenih avstrijskih antifašistov na Svinški planini, ki so jih z razumevanjem in za-

vestjo negovali, skrivali in žčili pred policijo in fašistično soldatesko ter še drugače na razne načine podpirali borce.

Tovariš Gašper je spregovoril in prinesel taboru pozdrave slovenskih koroških in avstrijskih antifašističnih borcev. Poudaril je, da se je za časa borbe na najsevernejši narodnostni meji, na Svinški planini, v krvavi borbi proti tiranskemu fašizmu simbolično kovala enotnost demokratskega avstrijskega in jugoslovanskega življa, ki rodi trajne sodeve in se čim dalje bolj pogloblja.

V odnosih Avstrijcev do koroških Slovencev so avstrijske demokratske množice soodgovorne za krivice, ki jih kopičijo nad slovenskim ljudstvom. Skupna borba slovenskih in avstrijskih antifašistov je doprinesla

velik delež k razvoju resnično demokratskih sil v Avstriji ter se najdejo v Avstriji resnični demokrati, ki čutijo, da se ni godila krivica kor. Slovincem samo v Parizu, temveč jo izvajajo dan za dnem na domačih tleh reakcionarne avstrijske oblasti. Velik del avstrijskih demokratskih ljudi se zaveda, da nosijo soodgovornost na krivicah, prizadetih koroškim Slovincem.

Ob koncu je tovariš Gašper še poudaril, da koroški Slovenci in velik del poštenih avstrijskih demokratov budno spremljajo trdo in naporeno delo Jugoslavije v izgradnji socializma.

Nato je sledil na krasno opremljenem taboriščnem prostoru kulturno-umetniški program.

Na živinskem sejmu v Celovcu

27. julija 1950

Konjske vprege z zaboji, s privezanimi teleti, drvmi in celo z enim motorjem so trg skoraj docela napolnile. Le ob južni strani sejmišča je privezanih nekaj več ali manj lepih kravic.

Ker je danes iz šentvidskega okraja manj sejmarjev, prevladuje na sejmišču slovenščina.

„Koliko pa cenite to kravico?“ se ustavim ob lepo skladni, še mladi križanki marijadvorke s oberintalerco. „2700 šilingov, 15. avgusta bo telila in tehta nad 400 kg.“ „Vsekakor bi jo kupil, če bi jo mogel spraviti v Rož in če bi jo potreboval.“ „Dam jo pa tudi po 2.600 šilingov, krme mi manjka,“ je še pristavil njen posestnik.

Medtem pristopi k meni mlad Radišan, pristrčno se pozdraviva. „Kaj pa vi tukaj?“ „Nekaj drv sem pripeljal in sem priložil še malo krompirja.“ „Po čem ste ga prodali,“ vprašam. „Po 60 grošev za kg so mi plačali.“ „To je pa vsekakor premalo,“ se začudeno zavzamem. „Saj je bil danes na živinskem trgu najslabši krompir po 80 grošev. Na splošno pa so ga prodajali po 1 šiling in več za kg.“ „Tudi pri drvah je tako,“ odvrne Radišan, „plačajo ti po 80 do 90 šilingov in tudi 70 šilingov za voz, da ne veš, če je to za delo, za vožnjo ali za les. Pred vojno sem dobil za voz drv 14 šil.,

a sem za ta denar kupil močne čevlje ali nekaj dobrih srajc. Danes pa dobim za voz drv komaj eno srajco.“

Malo dalje ponujajo ostale kravice, za katere ni pravega zanimanja. Nek Gosposvečan je nudil celo nad 600 kg težko kravo po 3000 šil., Radišan pa okrog 500 kg težko kravo, dobro molnico, z dvema teletoma za 2.800 šil. Seveda so vse kupčije sklenili (v kolikor je sploh prišlo do njih) znatno pod zahtevano ceno.

Tudi naša zastavna prašičjerejska mešetarka se košati, kakor navadno, po sejmišču. „Po čemu pa imate sedaj prasce?“ vprašam. „Kakor ves čas, po 14 šil.“, odvrne.

Pod mogočnim kostanjem razpravljajo živinski mešetarji in živinorejci iz nemškega dela dežele, iz šentvidskega okraja. Ko zaslišim ime znanega mi kmeta, me razgovor začne zanimati. „Da, sosed Pavli je nedavno prodal 4 vole in je dobil za nje skoraj 24.000 šil., 1 par je tehtal malo manj ko 2000 kg. Šli so v Hüttenberg“, sem povzel iz razgovora živinorejcev — mešetarjev. „Kvaliteta ima pač še vedno ceno,“ sem mislil. Toda kje pri slovenski živinoreji imamo tako težke živali? Tudi pomanjkanje krme bo menda pri nas neprimerno hujše kot v vlažnejših planinskih nemških dolinah. Vernik.

Mednarodni dečji fond in Jugoslavija

Za mednarodni dečji fond, ki je bil ustanovljen leta 1948 z odločbo glavne skupščine Organizacije združenih narodov za pomoč pri prehrani in zdravstveni zaščiti otrok iz dežel, prizadetih po vojni, je doslej Jugoslavija prispevala blaga v vrednosti 889.000 dolarjev. Na enem izmed zadnjih sestankov Izvršnega odbora Mednarodnega dečjega fonda je bil posebno poudarjen prispevek Jugoslavije, ki ga je dala v žitu in suhem sadju za otroke palestinskih beguncev. Jugoslavija pa je doslej prejela za pomoč pri prehrani otrok različnega blaga v vrednosti za 8 milijonov dolarjev.

Mednarodni dečji fond podpira vse akcije Komiteja za ljudsko zdravje pri vladi FLRJ. Za cepljenje otrok proti tuberkulozi je prejela Jugoslavija 25 avtomobilov z rezervnimi deli in pogonskim gorivom, BSŽ cepivo, igle in brizgalke. Za zdravljenje tuberkuloze in tuberkuloznega meningitisa pri otrokih prejemale sanatoriji v Beogradu, Zagrebu in na Golniku pri Ljubljani mesečno po 10 kg streptomycina. Tudi pri zatiranju drugih nalezljivih boleznij je Mednarodni dečji fond mnogo prispeval. Za za-

tiranje malarije, ki je bila pogost pojav v nekaterih južnih predelih države, je poslal Mednarodni dečji fond sredstvo proti komarjem, ki prenašajo to bolezen, velike pošiljke sanatorijskega pribora, 120 biciklov, 10 avtomobilov in 4 ambulantne vozove za prevoz zdravnikov in pomožnega zdravstvenega osebja. Poleg tega je mednarodni dečji fond omogočil jugoslovanskim zdravnikom, predvsem specialistom za otroške bolezni in sestram negovalkam iz otroških ustanov, da se na raznih tečajih v inozemstvu kakor n. pr. v Švici, Švedski, Angliji in Fruanciji seznanijo z najnovejšimi pridobitvami moderne medicinske znanosti.

V Jugoslaviji prejema nad milijon otrok in mladine mleko od Mednarodnega dečjega fonda. V Sloveniji je bilo doslej razdeljenih na 1405 delilnih centrih 1 milijon 725 tisoč 900 obrokov hrane Mednarodnega dečjega fonda. Po enem izmed zadnjih razdelilnih planov je bilo pomoči deležnih 120.500 otrok ter nosečih in doječih mater. K navedenim obrokom je Jugoslavija prispevala 364.000 kg sladkorja in 1.870.000 kg moke.

Podražitev živil v Zapadni Nemčiji

Delavstvo v zapadni Nemčiji v zadnjem času preko svojih sindikalnih organizacij ostro protestira proti stalnemu naraščanju cen najpotrebnejših živil. Zadnji četrtek so iz protesta proti podražitvi življenjskih potrebščin organizirali enournu stavko in je v času od 14. do 15. ure počivalo delo v vseh obratih. — Med drugim so se zvišale cene pri svinjskem mesu za 24 odstotkov, pri špehu za 17 do 18 odstotkov, pri olju pa celo za 25 odstotkov.

Izraelske čete vdrle v Egipt

Iz Lake Success-a poročajo, da je zunanji minister Egipta v svojem pismu generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov, Trygve Lie-u, sporočil, da so izraelske čete vzhodno Rafana prekoračile demarkacijsko črto in vdrle 700 metrov daleč na egiptsko ozemlje. Ob tej priložnosti so bile ubite tri osebe. Egiptska vlada je zaprosila Varnostni svet, da v tej zadevi uvede preiskavo.

Velika gradbena delavnost v Reki

Na Reki se je zelo razvila gradbena delavnost. Na štirih velikih gradbiščih gradijo skupaj dvanajst stanovanjskih poslopij in sicer 5 dvonadstropnih 7 štiri in petnadstropnih. Na Tržaški ulici gradijo pet stanovanjskih poslopij za pomorščake in delavska naselja z udobnimi stanovanji ter velika podjetja, kakor ladjedelnica „3. maj“, podjetje „Aleksander Rankovič“, „Vulkan“ itd.

Eno izmed največjih gradbišč leži ob morskem obali, kjer grade velik hotel. Ta objekt bo imel sedem nadstropij s približno tristo posteljami, s saloni, restavracijo, kavarno itd. Razen tega izvajajo na Reki še mnogo drugih del, obnavljajo reško lukko, modernizirajo in razširjajo bolnišnico, grade pet uradnih poslopij z več sto prostori itd.

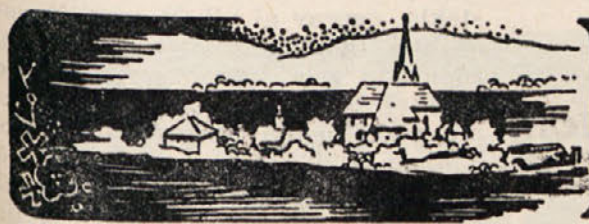
Valjarna v Šiški, največji industrijski objekt v državi

Maja letos so začeli graditi v Šiški velikansko valjarno brezšivnih cevi, ki bo ena izmed največjih valjarn te vrste v Srednji Evropi. V juniju je na gradbišču delalo nad 1500 delavcev, v juliju se je pa to število še zelo povečalo. Dela hitro napredujejo. Od 18 med seboj povezanih velikih dvoran, ki bodo sestavljale to ogromno valjarno, bodo letos dograjene prve štiri.

Eno izmed lepih daril, ki jih je v zadnjem času prejela Slovenija od Mednarodnega dečjega fonda, je tudi udoben reševalni avtomobil, ki je bil poslan otroški kliniki v Ljubljani. Tako bo zdaj otroška klinika v Ljubljani lahko uvedla stalno reševalno službo, kar bo zlasti velikega pomena v slučaju izbruha kakšnih otroških epidemij.

Za vsak dolar, ki ga mednarodni dečji fond vloži katera koli država, se je Amerika obvezala, da bo prispevala 2.50 dolarja. Ta medsebojna pomoč držav po Mednarodnem dečjem fondu ne le v vojni, temveč tudi v miru in ne glede na politični ustroj posameznih držav dolgažuje, da stvarno obstoja možnost medsebojnega sporazuma in sodelovanja, kar je vsekakor velika pridobitev za svetovni mir.

Kar pa so zmogle vse druge države, tega ne zmore Sovjetska zveza. Kljub stalnim ganljivim frazami o potrebi bratske in nesebične pomoči zaostalim in siromašnim deželam niso v Mednarodni dečji fond prispevali niti dolarja. Še več, glasovali so celo proti nadaljnemu obstoju te prevažne Mednarodne ustanove. Kljub temu pa Mednarodni dečji fond nadaljuje s svojim človekoljubnim delom.

Po naši zemlji

Št. Peter na Vašinjah. Pogosto se sliši vprašanje: „Kaj pa je še pri vas novega?“ Odgovor na to se običajno glasi: „No ja, po šegi, kar po starim jo vozimo!“

In vendar, razburkani povojni čas tudi nas ne pušča ob strani. Borba za vsakdanji kruhek, za vzdrževanje naših skromnih domačij in za uveljavljanje malega človeka, to je danes geslo nas vseh. Ta borba tudi ni nič novega, zlasti ne v sedanjih razmerah in jo znamo takorekoč že na pamet.

Letos nas vznemirja elektrika. Hočemo biti moderni in sodobni. Moda pa stane. Zdaj se sveti v hišah in hlevih, v nekaterih glavah se je tudi že posvetilo. Črnogledi preroki pa pravijo, da bo končno še v naših gozdovih svello postalo.

Ko smo se svoječasno pogajali z merodajnimi in pristojnimi osebno-stmi za napeljavo elektrike, je šlo vse lahko in gladko. Delež so bili izračunani na približno 70 šilingov in računani na približno 70 šilingov in obljubili so nam tudi pomoč s strani koroške deželne vlade. Ko pa je bilo delo končano in smo se veselili električne luči, smo hkrati tudi debelo pogledali, ko smo dobili obračun: ne 70 šilingov, kakor so prvotno izračunali, temveč **335 šilingov** znaša delež. Tisti pa, ki je nam obljubil subvencijo, je umrl. Na mesto vrednosti 70 litrov mleka za delež, kakor so nam prej rekli, naj damo zdaj vrednost 335 litrov. Vrh tega je letos silna suša in itak zelo plitvi vrelci prihrankov so usahnili.

Zato je dne 20. julija t. l. šla v tej zadevi delegacija štirih občinskih odbornikov k deželni glavarju Wedenigu, da mu objasni težaven položaj, v katerem se nahaja naša občina. Gospod deželni glavar, kateremu so razmere naše občine dobro znane, je priznal in uvidel, da je nemogoče, da bi naši mali kmetje in delavci plačali vse to brez javne pomoči. Delegaciji je dal obljubo, da bo primerno vsoto skušal spraviti v deželni proračun za prihodnje leto. Vsekakor — je dejal — je tu pomoč mnogo bolj na mestu, kakor subvencioniranje vzpenjače na Obir, kakor to namerava Steinacher.

Obljuba deželnega glavarja, ki jo je dal naši delegaciji, je jako lepa, lepe so tudi besede, ki jih je govo-

ril. Samo, da ne bo ostalo le pri tem. Obljuba dela dolg! —

Kakor povsod v svetu, se tudi pri nas delimo v naprednjake in take, ki še nočejo razumeti, da se svet suče. Ti mračniki pač ne morejo pozabiti na čas, ko so kakor majhni „Musoliniji“ diktirali naši občini. Hvala bogu se njihovo število pri vsakih volitvah manjša.

Ne vemo, če je že povsod znano, da imamo v Šent Petru traktorsko postajo. Sicer poskušajo nasprotniki napredka razširiti med občani vest, da je traktor kupila občina — kar bi ne bilo prav nič hudega in napačnega, nasprotno! — in da to pomeni spet novo breme za občane. Toda to ne drži. Vsi, tudi tisti, ki take vesti razširjajo, dobro vejo, da je traktorsko postajo postavila dežela in jo tudi plačala.

Popolna uporaba traktorja je dokaz, da naši mali kmetje uvidevajo, da je mehanizacija dandanes potrebna tudi v kmetijstvu in olajša delo tudi malemu kmetu.

Loče. Dne 22. julija t. l. smo na domačem pokopališču položili k zadnjemu počitku Štefana Böhma, p. d. Trantina v Rutah. Rajni, ki je dosegel starost okoli 65 let, je skoraj vse svoje življenje delal v gozdu kot gozdni delavec. Zadnje čase je stalno bolehal, bil je tudi nekaj časa v bolnišnici, toda vse je bilo zaman. Najbrže je imel raka na črevesju, ki ga niso mogli ozdraviti. Naj rajni Trantin počiva v miru, preostalim pa velja naše iskreno sožalje.

Dne 9. in 10. julija smo imeli v Ločah „semenj“, ki pri nas po stari navadi traja kar dva dni — v nedeljo in ponedeljek. Mnogo ljudi iz vse okolice, pa tudi iz oddaljenih krajev, ki imajo tu svoje sorodnike in znanke, je ob tej priložnosti prišlo k nam. Saj je bilo za to tudi vreme jako ugodno in za mnogotere je bilo privlačno tudi bližnje Baško jezero. Na semenj je bil ples kar v dveh gostilnah — pri Mežnarju in Bložu — kjer se je predvsem mladina veselo zavrtela.

Tako smo naš letošnji semenj kar veselo in tudi zadovoljno končali, razen enega — gostilničarja pri Mežnarju, Matije Škrbina, ki je v torek zjutraj moral ugotoviti, da mu je bilo ponoči ukradeno motorno kolo. Čeprav je to takoj naznanil orož-

ništvu, tatu doslej še niso mogli izslediti.

Letos imamo pri nas tudi mnogo tujcev-letoviščarjev, po večini Dunajčanov, ki tukaj ob Baškem jezeru prebijejo svoj letni dopust. Kakor izgleda, se zadržujejo rajši na kmetih, kakor pa v hotelih in gostilnah tik ob jezeru. To bo tudi razumljivo, če upoštevamo, da so cene v hotelih zelo visoke in za povprečnega človeka nedosegljive.

Proti tujskemu prometu kot takemu sicer prav nič nimamo, samo iz preteklosti vemo — in to nam dela velike skrbi, da je bil tudi tujski promet eno izmed učinkovitih sredstev za germanizacijo naše zemlje.

Ledenice. Pred približno štirinajstimi dnevi smo spremili k zadnjemu počitku na pokopališču na Pečnici Marijo Ambruš, pd. Matevževu Mojci. Rajna Mojci je bila po poklicu kuharica in je vse svoje življenje izvrševala ta svoj poklic pri različnih župnikih. Na stara leta — bilo ji je že nad 70 let — se je vrnila na svoj dom, kjer se je za vedno poslovila od nas. Naj v miru počiva!

Dne 2. julija t. l. je bila v naši farni cerkvi na Pečnici primicija č. g. Jožeta Gabruča. Gimnazijo je dokončal še pred vojno, dočim je v bogoslovje vstopil potem, ko se je vrnil iz vojske. Novomašnik izhaja iz čakujemo, da bo ostal zvest svojemu zavedne slovenske družine in prinarodu vse svoje življenje in tudi ljudstvu, iz katerega je izšel.

Marija na Zilji. Predzadnji petek, dne 21. julija t. l., smo položili v hladno zemljo posestnika Lepušica pd. Šajslna iz Krošič in Jožefa Rupica pd. Buteja iz Šmiklavža na Dravi. Oba rajna sta dosegla visoko starost, prvi nad 80, drugi nad 70 let. Umrla sta oba isti dan in bila tudi hkrati pokopana. Cerkvene obrede je opravil č. g. čupnik Čebul. Ob odprtem grobu se je od rajnih poslovil tudi slovenski moški pevski zbor s Pečnice z ubranimi žalostinkami. Preostalim iskreno sožalje, draga rajna pa naj v miru počivata.

Šteben pri Maložgah. Minuli četrtek v zgodnj. jutranjih urah je na našem domačem kolodvoru skočila s tira lokomotiva, ki so jo premikali z enega tira na drugega. Menda se je

pri omenjeni lokomotivi nekaj pokvarilo — odlomil se je neki železni drog in se zasadil v tračnice, vsled česar je lokomotivo dvignilo in jo vrglo iz tira. K sreči se posadki te lokomotive nič ni zgodilo, prav tako tudi ne komu drugemu. Samo promet so morali za nekaj ur ustaviti in medtem so morali potniki, ki so se pripeljali iz Področčice, peš do prihodnje postaje — do Mlinč.

Drugače pri nas zaenkrat ni posebnih novic. Samo suša, ki traja že tedne, nam dela velike skrbi in ne vemo, kaj bo pozimi, ker bo letina, kakor vse kaže, letos zelo pičta.

Vetrinj. Pred tednom dni je zadel posestnika Franca Sobeca v Zakamnu pri Vetrinju huda nesreča: v njegovem gospodarskem poslopju je med 12. in 13. uro izbruhnil požar, ki se je zelo naglo razširil. Škoda cenijo na okoli 120.000 šilingov, kar je za prizadetega nedvomno občuten udarec, predvsem pa v sedanjem času. Poleg tega je imel spravljenega že večji del sena in žita, kar je zdaj vse uničeno. Gorelo je tudi že stanovanjsko poslopje, toda k sreči so ga še rešili. Gasiti so pomagale požarne brambe iz vse okolice. Uničeno gospodarsko poslopje je posestnik Sobec na novo in najmodernejše uredil šele pred enim letom. Je sicer zavarovan, toda samo za tretjino nastale škode. Požar je nastal najbrž vsled isker, ki jih je raznesel veter in so ga mogli ukrotiti šele po dolgih in vztrajnih prizadevanjih.

Izlet na Peco. Le malo časa ima naša kmečka mladina za izlete med tednom, čeprav jo vabijo v vročem poletju hladne višave naših gorskih velikanov v svoje planinske čare, skrivnosti in romantiko narave. Toda dan sv. Ane je nekak kmečki praznik in takrat se marsikateri odloži in napravi turo na našo starodavno sivo Peco, pod katero spi svoje spanje vojska kralja Matjaža. Tako je bilo tudi letos. Mnogo turistov se je povzpelo na greben Pece, med temi tudi mnogo naše kmečke in študentske mladine, ki se nahaja na počitnicah. Kjer je v družbi naša slovenska mladina, tam je zdravje in življenje doma in stalna spremljevalka našega človeka naša pesem, pri kateri zavzema častno mesto domoljubna, borbena in junaška partizanska pesem, čeprav v pastirski koči na Peci partizanska pesem nekemu navzočemu bivšemu nacistu, ki se še do danes ni poboljšal in spametoval, ni ugajala. Na svoje razburjenje pa je žel samo pomilovalen posmeh.

PREŽIHOV
VORANCI

POŽGANICA

„Vprašanje sem temeljito preštudiriral. Kar se tiče Požganice, sem vam že zadnjič pojasnil, da pravno ne bomo nikamor prišli, ker je proti vam že vedno obstoječi zakon. Kar pa se tiče najemnine, je stvar prav tako zapletena. Kakor sem vam že velikokrat rekel — vse je politično vprašanje in stvari se bodo reševale tako, kakor se bodo razvijale politične razmere v državi...“

„Vse to je res, toda kako naj ravnamo glede najemnine?“ so zdaj od vseh strani pritisnili nanj.

„Glede najemnine... Najrajši bi vam svetoval: ne plačajte! Toda stvar vendarle ni tako preprosta! V najkrajšem času bodo pri nas začeli reševati agrarno reformo. Upravičenci agrarne reforme bodo tisti, ki bodo imeli pravno pravico za to, to se pra-

vi tisti, ki bodo imeli urejene razmere z najemodajalci, ki bodo imeli z njimi veljavne najemne pogodbe. Tako je po vseh človeških zakonih. In če ne plačate najemnine, se lahko zgodi, da vas ne bodo priznali za agrarne upravičence...“

„To tudi jaz trdim!“ je dejal Stanja z zmagovalnim glasom.

Po sobi je zavladala globoka tišina. Zdelo se je, da neznana skrb prhuta pod nizkim stropom in se z ostrimi kremplji zajeda v možgane sklonjenih glav...

Buzaron je mislil, da zdaj lahko izkoristi splošno zadrego in pove, česar prej ni mogel. Zato je hitro rekel:

„Zaradi tega pa je posebno važno, da se naslonite na nekoga, ki vas bo podpiral, da se naslonite na Samo-

stojno kmetijsko stranko...“

A že ga je zmotil trpek glas najemnika Kovcarja:

„Kje bom vzel pa denar? Na dolg sem od samega šentjurja...!“

Potem je šlo po sobi:

„In jaz od šentjurja...!“

„Jaz tudi...!“

„Jaz pa še polovico za leto devetnajst...“

„Jaz tudi...!“

Ta splošni izbruh je Buzarona popolnoma zmedel. Soseska se mu je res začela smiliti in mahoma se je tudi on — proti svoji volji, znašel na realnih tleh dejanskega stanja.

„O, ti prekleta strela...!“ je vzdihnil nekdo, ki je sedel zadaj pri peči.

Buzaron je začel posredovati:

„Kar se tega tiče, mislim, da se bo dalo kaj storiti. Z gozdno upravo se bomo pogajali... Takoj bom pisal tajništvu stranke, da se zavzame za vas. Nihče vas ne more prisiliti, da plačate kar vse. Gozdna uprava si bo dala dopovedati — če pa ne, jo bomo k temu prisilili!“

Njegov glas je postal zopet bojevit in to je vzpodbudno vplivalo na gmajno; obrazi so se drug za drugim začeli dvigati in oči so iskale po sobi nove rešitve.

„Glavna stvar je, da se pokažete pripravljene plačati! S tem boste

svoj pravni odnos do najemniških pogodb zopet uveljavili in nihče vam nič ne more...!“

Soseska si je spet opomogla, možje in žene so se začeli spogledovati.

Nenadoma pa je bleknil Kozamir, ki je bil najrevnejši najemnik v Jaz-

PRISPEVAJTE ZA
PARTIZANSKI SPOMENIK
V ŽELEZNI KAPLI

bini in o katerem so tudi vedeli, da mu včasih malo manjka:

„Gospod Buzaron! Ali bi nam tista stranka ne mogla dati denarja za najemnino?...“

Soba se je zganila, Buzaron pa je pobesil rame, kot bi se hotel zmotati skozi tesno luknjo.

„To pa ni mogoče!“ je rekel čisto tiho.

Molk, ki je zavladal zdaj, je bil globok. Vse je sedelo nepremično in je topo strmelo predse; niti slamica ni zahrstala v postelji, na kateri je sedela mati Močivka z dvema sosedama.

„Neodvisna država“ BURMA angleški dominion

Večina Burme je v rokah partizanov, ki imajo oblast nad osemdesetimi odstotki prebivalstva. — Ostali del je v rokah domačih kapitalistov, ki jih je postavila na vodilna mesta angleška vlada.

Če pogledamo na zemljevid Azije, bomo videli na vzhodu Indije deželo, kateri je ime Burma. Medtem ko oklepa Indijo na severu visoko gorovje, tvori Burma naravno indijsko mejo na vzhodu.

Na zemljevidu vidimo, da tečejo vse reke v smeri od severa proti jugu. Prav v isti smeri potekajo gorovja, ki v nekaterih krajih dosežejo tudi 3500 metrov. Zaradi te višine prehod čez ta gorovja od ene do druge doline ni lahek in zato tvori vsaka dolina svet zase. Mesta dobimo ob stekališčih dveh ali več rek.

Burmanska kultura je tako v umetniškem kot v duhovnem pogledu tesno zvezana z indijsko. Posebno v stavbarstvu in arhitekturi opazimo čisti indijski stil. Glede vere obstaja vez z Indijo, ker je 85 odstotkov prebivalstva budistične veroizpovedi.

Prebivalstva ima Burma okoli 20.000.000. — 90 odstotkov teh pa je nepismenih. Vsi prebivalci pa niso pravi Burmanci, kajti na tem ozemlju živi tudi 3.500.000 ljudi plemena Scian, okoli milijon Indijcev, četrt milijona Kitajcev in nekaj nad 10.000 Evropejcev.

Čeprav je Burma bogata na rudah, nima lastne industrije, kar je zelo navaden pojav v vseh kolonijah. Iz Burme izvažajo velike količine cinka in tungstena, ki ga kopljejo v pokrajini Tenasserim, v Scianu kopljejo srebro in svinec, ne manjka pa tudi petroleja, ki ga črpajo na otokih in v obalnih pokrajinah.

Zelo razvito pa je poljedelstvo in to predvsem zaradi obilice morskih poti. Ob delti Irrawadyja se človeško oko ustavi ob nepregledni vrsti riževih polj in kljub temu, da Burmanci riža veliko porabijo, je Burma največja izvoznica tega pridelka na svetu. V krajih, kjer riž ne uspeva, gojijo konopljo, tobak in oljnate rastline. Obširni gozdovi hranijo neizčrpne zaloge dragocenega lesa — teak; izkoriščanje tega lesa je privlelo do vseh najbolj oddaljenih krajev dežele pesem žage in sekire.

V središču dežele najdemo tu pa tam majhna mesta, ki so sedež po-

krajinskih guvernerjev in središča za izmenjavo blaga. Burma ima samo dvoje velikih mest: Mandalay, bivša prestolnica cesarstva, ki ima nekaj nad 150.000 prebivalcev, in Rangun, sedanja prestolnica, ki ima nad 400.000 prebivalcev in ki je eno izmed najvažnejših luk Indijskega oceana, ki pa ima neznosno podnebje, tako da se v poletnem času državni uradi preselijo v Maymeho.

V Burmo so Angleži začeli prodirati leta 1826 iz Indije in z juga, in v treh stopnjah polagoma zasedli in uničili cvetoče burmansko cesarstvo, potem ko so uničili junaški odpor domačinov. Okupacija dežele je bila dovršena leta 1866, ko so Angleži dosegli mejo s Kitajsko. V začetku je bila Burma le provinca Indije in, ker so se Angleži tam obnašali tako kot se obnašajo v drugih kolonijah, je prišlo pogostoma do oboroženih uporov domačinov, katere pa so Angleži v krvi zatrli. Leta 1935, ko je bila sprejeta nova ustava o Indijskem imperiju, je bila Burma od tega odcepljena in tako tvorila novo „samostojno“ kolonijo.

Leta 1941 je vojna vihra dosegla tudi to deželo. Japonci, zavedajoč se njene strateške važnosti, so jo zasedli in mrzlično utrjevali kot bazo napada proti Indiji. Burmanci pa, ki že prejšnjih gospodarjev niso bili veseli, teh novih pa še manj, so se uprli in tako so nastali številni partizanski oddelki, ki so resno ogrožali japonske prometne zveze, kajti

ravno tako imenovana „burmanska cesta“ je bila glavna komunikacijska pot Japoncev z zasedenimi področji Kitajske.

Končno so Amerikanci leta 1944 z velikimi operacijami, v katerih so uporabili več tisočev padalcev, osvobodili Burmo. Pri tem jim je uspešno pomagala narodno osvobodilna vojska, katero pa so skušali Angleži razorožiti. A to se jim ni posrečilo in od leta 1945 traja nova borba proti novim osvajalcem za popolno samostojnost. Leta 1948 je postala Burma „neodvisna“ kot angleški dominion. Na vlado so Angleži postavili domače kapitaliste in veleposestnike in ti seveda skušajo braniti svoje interese. Vendar jim pomoč „vsemogočne“ angleške vojske nič ne pomaga, ker imajo v oblasti le mesta Rangun, Bossein in Mulmein, to je južni del države. Severni in srednji del države pa kontrolirajo partizanske čete, ki imajo v oblasti več kot 80 odstotkov prebivalstva. Partizani imajo v boju to prednost, da jih ljudstvo podpira in da imajo bogate izkušnje iz borbe proti Japoncem. V zadnjem letu se jim je začelo pridruževati še pleme Karenov, ki je do sedaj stalo ob strani.

Kolonialna revolucija v Burmi pa je le del splošne revolucije, ki gori po vsej južno-vzhodni Aziji in vsak dan se temelji imperijev bolj in bolj podirajo in ni več daleč dan, ko o tuji nadoblasti v teh deželah ne bomo več slišali.

Jugoslovanski stekleni izdelki uživajo svetovni sloves

Proizvodnja stekla v Jugoslaviji, ki spada med najstarejše predelovalne dejavnosti jugoslovanskih narodov, razpolaga doma z neizčrpnim naravnim bogastvom vseh potrebnih surovin ter tudi z zadostnim kadrom domačih strokovnjakov za predelovanje stekla.

Slovenija — zibelka steklarske proizvodnje

Prvi začetki steklarske proizvodnje segajo že celih 200 let nazaj. Steklo so začeli prvič izdelovati na gozdnatem pogorju med Pohorjem in Zagorjem, kjer je bilo v okolici dovolj potrebne peska in gozda, ki je dajal potrebno gorivo. Še danes so v Zagorju dobro vidni sledovi naj-

starejših peči za topljenje stekla, ki so jim takrat rekli ljudje „glažute“.

Prva prava tovarna za izdelovanje stekla je začela obratovati leta 1855 v Straži. Naslednje leto pa je bila zgrajena v Hrastniku že druga tovarna. Leta 1906 je bila odprta tovarna stekla v Paračinu, leta 1926 pa je dobila Slovenija že tretjo tovarno za izdelovanje stekla — tovarno za luksuzno steklo v Rogaški Slatini. Leta 1932 je bila zgrajena moderna tovarna za mehanično izdelovanje okenskega stekla v Pančevu.

Pred vojno v rokah tujega kapitala

Jugoslavija že dolgo vrsto let izvažala stekleno blago na svetovna tržišča, na katerih je jugoslovansko

dejal Buzaron.

„Pišite jim, če nam morejo in hočejo pomagati!“

„Pisal jim bom v imenu krajevne organizacije. To bo več zaleгло...“

„Pišite jim...!“
Buzaronov obraz je zagorel od zadovoljstva; najrajši bi bil zaklical:

„Živio krajevna organizacija Jazbina!“

Vendar se je premagal in dejal:

„Stranka vam bo nesebično pomagala!“

„Dobro, dobro!“ so rekli Jazbinci z vseh strani; njihova stara žilavost se jim je spet povračala.

Čez nekaj časa pa je vprašal Smerdoh skozi splošni trušč:

„Ali bomo letos spet zagnali...?“

Njegov glas je sosesko takoj zavrl; iz hipnega presenečenja so se začuli rahli vzkliki:

„Seveda bomo — kako pa!“ so rekli nekateri.

„Pa brez mene! Z ognjem se ne bom igral!“

To je rekel Stana, ki je takoj nato vstal in s samovoljnim, tujim nasmehom odšel iz sobe.

Naraglavški Tonač, ki je spal v hlevu pri živini, je imel težke sanje; najprej je začul nek oddaljen ropot, pred katerim ga je zgrabil čuden strah. Zato je hotel pobegniti. Bil je

na najvišjem vrhu Požganice, koder se je v preteklem poletju tolikokrat sončil, sprehajal in gledal, kako se njegova čreda muli okoli vrha. Ker ni mogel nikamor drugam pobegniti pred čudno, daljno zalego, jo je ucvrl proti orjaškemu mecesu, ki je stal v jami pod robom, čeprav je bil ta mecesen do dve tretjini gol in čeprav je bilo smrtno nevarno, zatekati se k njemu, kajti bil je živ strelodiv in je bil že od strele ves razoran. In prav takrat, ko se je Tonač v strahu zatekel k njemu, je bilo ne- bomo nabit s temno rumenkastimi oblaki, iz katerih so kar sršele strele. Toda Tonač se je zagnal na mecesno deblo in plezal, plezal proti vrhu pred pošastjo, ki se je od vseh strani žirila in se zmeraj višje stezala za njim. Ko je priplezal že čisto pod vrh, se mu je odlomila krhka veja in začel je padati... Padal je dolgo, neprestano... padal in padal... a ko je že vse okrog izginjalo — se je prebudil...

Globoko se je oddahnil, ves mo- ker je bil in pri srcu ga je držal še krč. Ob istem času je zaslišal zunaj pri odrini ropot, kot bi kdo ropotal s starimi klanicami, pokrivajočimi vodni prekop, ki je vodil skozi odrino.

(Dalje)

steklo, čeprav ni nikoli prišlo v velikih količinah, bilo vedno dobro znano in zelo iskano zaradi dobre kvalitete in ugodnih cen. Kljub temu pa ni moglo konkurirati s steklenimi izdelki drugih gospodarsko močnejših držav, ker je bila takrat steklarska industrija v Jugoslaviji večinoma v rokah tujega kapitala, kar je bilo zelo vidno tudi v proizvodnji, ki je bila povsem odvisna od zunanega diktata — izdelovali so samo tiste vrste steklenih izdelkov, ki niso mogli konkurirati drugim večjim izdelkom, izdelanim izven Jugoslavije.

Zato je samoumevno, da se industrija stekla v predvojni Jugoslaviji ni mogla razviti.

Danes je jugoslovanska steklarska industrija v polnem razvoju

Danes, ko je tudi steklarska industrija v Jugoslaviji last ljudskih množic, so padle vse meje in pregraje, ki so jo prej ovirale v razvoju. Kljub strahovitnemu opustošenju se je tej industriji posrečilo, da se je v kratkem času obnovila, povečala in vsestransko usposobila, da krije potrebe povečanega domačega trga ter da se poleg tega s svojimi kvalitetnimi izdelki tudi uspešno predstavi in uveljavi na svetovnem tržišču.

Petletni plan razvoja narodnega gospodarstva Jugoslavije predvideva za 2,5 krat povečano proizvodnjo stekla v primeru z letom 1939. Za izpolnitev te velike naloge vlaga zvezna vlada vsako leto visoko vsoto za zgraditev novih objektov in modernizacijo prejšnjih. Leta 1947 je bilo izdanih v te namene nad 88 milijonov dinarjev, l. 1948 nad 84 milijonov in l. 1949 nad 144 milijonov dinarjev.

Že leta 1947 se je Jugoslavija prvič po osvoboditvi spet pojavila s svojimi steklarskimi izdelki na svetovnem trgu. Svoje steklene izdelke je po vojni razstavljala na svetovnih tržiščih v Zagrebu, Plovdivu, Poznaju, Pragi, Budimpešti, na Dunaju, v Smirni, Trstu, Milanu, Bariju, Utrehtu, Bruslju in Parizu. Vse te razstave so pokazale, kako visoka je kakovost današnje steklarske proizvodnje v Jugoslaviji.

V bogatem sortimentu steklenih izdelkov, ki jih danes nudi Jugoslavija na domačem in tujem trgu, so poleg litega stekla v različnih vzorcih iz armiranega stekla tudi vse vrste vollega stekla odlične kvalitete. Poleg vseh steklenih predmetov za gospodinjstvo je treba omeniti tudi ambalažno steklo za prehranbeno industrijo in industrijo zdravil. Poleg tega je treba navesti tudi vse vrste raznih oblik in barv steklenih izdelkov za električno in petrolejsko razsvetljavo.

Jugoslovanski izdelki iz brušenega svinčenega kristala in različnoobarvanega poslikanega stekla so prave mojstrovine jugoslovanskih mojstrov-steklarjev. Koliko podrobnega, najvestnejšega dela, prefinjenega čuta in ljubezni je vloženo v vsako od teh umetnin!

Poleg vseh teh različnih in kvalitetnih steklenih izdelkov izdeluje povojna jugoslovanska steklarska industrija tudi vrsto novih izdelkov, kakor n. pr. cevi iz neutrostekla, različne steklene znanstvene in tehnične predmete, ognjevarno, optično steklo itd.

Tako so tudi kvalitetni in številni jugoslovanski steklarski izdelki na svetovnem trgu jasen in nedvomen dokaz, s kakšnim silnim delovnim poletom, voljo in ljubeznijo danes dela in ustvarja ljudstvo v socialistični Jugoslaviji.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Vellkovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebinsko odgovarja: Rado Janežič. Tisk: Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschließfach 17.